

Cautio Judicialis Prælatorvm, Ecclesiasticorum & Regularium

Dript, Laurentius a

Neuhaus, [1684]

Art. 11. Quid Carcer, an & ob quas causas Superior Ecclesiasticus vel Regularis, subditum suum incarcerare, ex ordine dimittere, ad triremes damnare, excommunicare vel suspendere possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63260](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63260)

ARTICVLVS XI.

Quid carcer, an et ob quas causas Superior Ecclesiasticus vel Regularis, subditum suum incarcerare, ex Ordine dimittere, ad triemes condemnare, excommunicare vel suspendere possit?

EXpeditis ijs, quæ formando iudicio, & directione in judicialibus necessario præmittenda, & cognoscenda erant, qualis nempe sit potestas Præsidum, Visitatorum, & Capituli Generalis, Provincialis, Triennialis, vel Annalis, qualiterq; omnes, hi ad observantiam sacrorum Canonum obligentur, quæ vè scientiâ, an publica, an privata, in suis iudicijs dirigi debeant, ad Superiorem uti Ordinarium revertimur, & cum in Superioribus dictum sit, solum Superiorem habere potestatem puniendi

endi & corrigendi suum subditum, id est
suspendendo, excommunicando, in-
carcerando, & ab Ordine dimittendo,
hinc in præsentia quaeritur, quid sit car-
cer, & ob quam causam, poenaq; dimis-
sionis ex Ordine vel triremium &c. in-
fligi possint, vel debeant?

Carcer si Cardinali credimus est ma-
la mansio, inferens justum metum Concl.
79. n. 1. & 2. species servitutis. Et inferit
infamiam in carcerato, & damnum perpe-
tuum, & omnino irreparabile. Alex. cons.
17. requisitus col. 3. lib. 1. Card. ibi sup. n. 6.
Diuturnaq; carceratio prohibetur: quia
aut carceratus meretur & debet liberari,
leg. fin. c. de custod. reorum. Card. n. 6. An-
char. Cons. 153. in quaest. Presbyteri in fin.
ubi loquitur in foro etiam Ecclesiasti-
co. Et ideo carceratus, qui diu stetit in
carcere, si in adventu novi Officialis sum-
mationes, ut compareant illi, ad quorum
petitionem sunt carcerati talis vel talis,
qui

qui sciant & quorum interfit, & nullus
 compareat, poterunt relaxari: ita Bartol.
 in l. si quis uxoris §. si fugitivus in fin. ff.
 de fur. Card. num. 9. Et licet carcer non
 sit principali intentione ordinatus ad
 pœnam, tamen pœnam semper infert
 secundo. Idem: n. 13. ibid. Molestiæ
 enim tædia & squallores, quæ carceres
 comitantur, veræ pœnæ sunt. Quare
 Tholosanus Sintagm. juris univ. lib. 31.
 cap. 33. num. 14. Omnes enim carceres, in-
 quit, quantumvis speciosi sint, pœnam sua
 natura habent, libertatem minuunt, &
 quia consequenter tristem animum reddunt,
 non secus ac aves libera cavea incluse, ca-
 nendi voluptatem amittunt. Unde Ci-
 cero 3. in Catilin. carcerem dicit, vindi-
 cem manifestorum scelerum & nefariorum.
 Est autem carcer, alius temporalis,
 perpetuus alter. Ille est, qui ad certum
 tempus infligitur, estq; maxima hæc
 incarcerato consolatio, quod sciat se
 L libe-

liberandum, terminumq; liberationis,
 generosiori q; animo toleratur tormē-
 tum gravius, cujus terminus scitur,
 quam exigua molestia, cujus finis igno-
 ratur. Perpetuus autem carcer, est ille,
 qui ad mortem usq; durat, sine spe libe-
 rationis, dum nimirū reo per sententi-
 am definitivam perpetuus carcer, lo-
 co alterius supplicij decernitur. Estq;
 pœna gravissima, cui plurimi mortem
 præoptarent. Certe Fagn. *ad c. cum non*
ab homine de judic. num. 60. pro atrocissi-
mis; inquit, delictis pro quibus secundum
leges imponenda esset pœna mortis, Ecclesia
habet pœnam carceris perpetui, qua pro-
portionatur pœna mortis naturalis, saltem
quando sic detrusus debet sustentari pan-
e & aqua, & hujusmodi pœna est loco ultimi
supplicij: sic ergo delinquens Clericus (ni-
mirum per homicidia & furtiva iterata &
qualificata) non manet impunitus, imo a-
crius affligitur, quia mitior est pœna sta-
rim

tim mori, quam diu affligi & salutem non sperare.

Quibus præsuppositis, ad primam quæstionis partem respondetur, Superiorem Ecclesiasticum vel Regularem, non posse pœna carceris punire suum subditum, nisi ob causas graves, debite & ita probatas, ut probationes sint luce meridiana clariores. Patet ex prænotatis, cum enim pœna carceris sit valde gravis, non nisi pro causa & delicto valde gravi potest imponi, ut delictum & pœna adæquentur & commensurêtur, ut quod *sceleratius est, commissum gravius vindicetur. c. non afferamus 24. quæst. 1.* Qualia autem sint delicta pro quibus carcer infligi possit, impossibile est determinare, sed attendendi sunt SS. Canones, Constitutiones Pontificiæ, & singulorum Ordinũ Regulæ, & Constitutiones, à Sede Apostolica approbatæ, secundũ quas

L 2

Supe-

Superior se dirigere debet, ita ut sententiam carceris contra subditum non ferat, nisi ex causa sufficienter probata. Unde Antonius à Spiritu sancto *directorio Regul. tract. 3. disp. 6. Sect. 1. num. 136.* Non tenetur, inquit, subditus obedire si precipiatur ire in carcerem, non assignata causa talis incarcerationis. Ita Peyerinis *de subdito q. 1. cap. 3. dict. 1.* Nam carcer irrogat gravem infamiam Religioso, qui honorem suum de jure naturali, cui non renuntiavit, tenetur seu saltem potest defendere; ergo non tenetur sic captis oculis se carceri mancipare. Imò etiam si Prælatus assignet causam, si tamen non esset sufficiens, non tenebitur subditus obedire. Nam vel carcer ponitur in pœnam criminis, & tunc non potest poni nisi per sententiam definitivam, prævijs NB. probationibus & defensionibus, vel ad custodiam, & tunc etiam non potest imponi nisi reus sit valdè de crimine suspectus & fugere

gere solitus, vel imponitur ad afflictionem,
 & est quadam tortura species & adhiberi
 non debet nisi pro gravi crimine.

Igitur carcer tanquam gravissima
 & infamatoria pœna, à superioribus
 non facile infligi debet & si infligi ne-
 cesse sit, ita temperari, ut sit tolerabi-
 lis, nec nimis diuturnus. Carcer enim
 Religiosorum non debet carceribus
 aliorum & sæcularium ac criminoso-
 rum assimilari, sed discretior esse.
 Quare optime Glossa ad cap. *vas Ele-*
ctionis Extravag. de censibus misericor-
 diter etiam ait & non passim sunt corri-
 gendi Monachi, & non more latronum in
 carcerem detrudendi, de stat. Monach. cap.
 Ea quæ: & non debent Prelati esse nimis
 graves in corrigendo, alias de consilio
 conventus id est capituli, est correctio
 temperanda. Aggravatur autem pœna
 carceris.

L 3

Primo.

Primo. Ex situ & loco si sit obscurus & angustus, nec aëre pervius, sed mucosus & foetidus.

Secundo. à subtractione cibi & potus ad longum tempus, & subministratione solius panis & aquæ ad unum vel aliquot menses.

Tertio. à nimiâ diuturnitate, si aliquis ad unum duos vel ultra annos, vel quod pejus & crudele est, nullo præfixo determinato termino carceri mancipatur.

Quarto. Si gravibus insuper compedibus ferreisq; manubrijs includatur.

Quinto. Si solatia spiritualia misero incarcerato subtrahantur, nec spirituales viri, qui eundem consolentur, ac illius animum erigant, ad illum admittantur.

Sexto. Si à divinorum participatione excludatur, ita ut nec in Dominicis vel alijs etiam majoribus festivitatibus ad audien-

audiendum sacrum & participatio-
nem Sacramentorum admittatur.

Gravissimis proin delictis se invol-
vunt superiores, suos subditos vel in-
juste seu nondum convictos de crimi-
ne, ad talem pœnam qualificato, vel
ob crimen, quod pœna mitiori corrigi
poterat, vel debebat, carceri manci-
pant, & quodammodo ad desperatio-
nem adigunt. Nec dubium est, quin si
per talem male sanum carcerem, &
malam in eo tractationem, incarcera-
to mors acceleratur, superior author
incarcerationis, & omnes qui illi coo-
perati sunt, incurrant irregularitatem,
tanquam tortores & homicidæ. Pa-
norm. cap. *cum non ab homine de Jud.*

Quare saluberrime Abbatem cap.
27. Reg. monet S. P. Benedictus *omni
solicitudine*, inquiens, *curam gerat Ab-
bas circa delinquentes fratres, quia non
est opus sanis medicus, sed male habentibus.*

L 4

Et

Et paulò infra : Magnopere enim debet sollicitudinem gerere Abbas circa delinquentes fratres & omni sagacitate & industria curare, ne aliquam de ovibus sibi creditis perdat. Noverit enim se infirmarum curam suscepisse animarum, non super
NB. sanas tyrannidem : & metuat Prophetæ comminationem, per quam dicit Deus. Quod crassum videbatis, assumebatis : & quod debile erat projiciebatis. Et Pastoris boni pium imitetur exemplum : Qui relictis nonaginta novem ovibus in montibus, abiit, unam, quæ erraverat, querere : cujus infirmitati tantum compassus est : ut eam in sacris humeris dignaretur imponere, & sic reportare ad gregem. Et hæc, quantum ad primum & potestatem incarcerandi, jam ad secundum de exilio : quod licet quo ad Clericos & Regulares, modo non sit in usu, nihilominus Regularibus species quædam exilij est, dum Religiosus à Superiore

periore contra suam voluntatem ex loco Professionis proprio, in quo stabilitatem promisit, ad aliud Monasterium mittitur, vel sic contra iustitiam tractatur, ut mitti petat. Talis autem transmissio vel fit ex justa causa v. g. quia in loco professionis est confratribus suis scandalo, eosq; & pacem Monasterij perturbat, vel alias pro delictis suis talem pœnam promeruit: nec dubium est, quin in tali casu superior id possit, cum enim Religiosum suum, culpis sic exigentibus excommunicare, suspendere, & incarcerare possit: Quanto magis ad alium locum justa de causa transmittere poterit? quod si ea non subsistit, non tenetur subditus obedire suo superiori, cum à Monasterio in quo professionem emisit, & stabilitatem loci promisit, ad alium locum emittenti, absq; eo, quod ille causam rationabilem assignet; ita An-

tonius à spiritu sancto tract. 3. disp. 6. sect. 1. num. 139. usq; ad 146. Citans Navarr. Peyerin. & alios, illiusq; ratio est, quod Iudex & Superior non potest in damnum tertij quidquam ordinare, sine rationabili causa. Nec tenetur talis Religiosus credere superiori, dicenti, se id facere ex rationabili causa, nisi eam assignet: idem ibid. Imò si absq; rationabili causa transferatur, habet talis Religiosus tanquam injuste gravatus, justam appellandi causam, cum talis translatio possit cedere in maximam infamiam Religiosi, non solum apud Religiosos, sed etiam seculares, quod gravamen & præjudicium per appellationem declinare potest. Idem ibid. Alia etiam ratio esse potest, quod Religiosus qui in sua professione promittit ad manus Prælati stabilitatem loci, per pactum & transactionem, inter se & Prælatum acceptantem talem professionem, acquirat jus ad locum quo si-

ne

ne suo demerito, ab eo, qui in hoc consensit, privari non possit.

Pæna triremium in Germania in usu non est, merito abominanda ob effectum & inconvenientia quæ eam consequuntur. Pœnæ enim Ecclesiasticorum & Religiosorum principaliter ordinantur ad emendationem non ad deteriorationem, ut spiritus salvus sit in die Domini. Quare Navarrus *in com. 3. de Regal.* optime dixit, *alienum esse à charitate fraterna & paterna, huiusmodi pœnam infligere.* Et longè melius sit perpetuo carceri mancipare, quam ad triemes condemnare, & quasi certo æternæ damnationis periculo exponere. Accedit, quod ad triemes condemnare apud Regulares sit ex ordine ejicere, quod non nisi cum certis ab Urbano VIII. ordinatis conditionibus fieri potest, & vigore illius ejecti, quotannis à suis Præla-

tis requiri debeant & revocari, & in-
super ad triremes damnandi, degra-
dari soleant, quod extra Prælatorum
potestatem est.

Supereft pro ultimo discutere, an
& ob quas causas Superior Regularis
subditum ex ordine ejicere possit.
Quin id possit, nullatenus dubitat An-
ton. à Spir. sanct. *Certum est*, inquit,
tract. 4. disp. 3. sect. 12. §. 2. n. 450. Pos-
se Prælatos Regulares ejicere ab ordine &
habitu spoliare religiosos ob sua demerita.
Ita communiter D D. apud Peyerini.
de subdito quest. 1. cap. 25. cap. fin. de Re-
gular. privilegij Alexand. IV. Inno.
IV. Sixti IV. & Pij V. & Regul. S. Be-
ned. cap. 28. ibi. Quod si nec isto modo
sanatus fuerit, tunc jam utatur Abbas fer-
ro abscissionis, ut ait Apostolus: auferte
malum ex vobis. Et iterum: Infidelis si
discedit, discedat; ne una ovis morbida
totum gregem contaminet. Causa autem
præci-

in- præcipua dimissionis ex ordine & pri-
gra- vationis habitus Religiosi, ex Bulla
um Urbani VIII. est incorrigibilitas. Sta-
an tuit enim, nullum Regularem posse
aris imposterum ejici, nisi verè sit incorri-
tit. gibilis, qualis non censeatur, nisi con-
An- currant omnia, quæ ex juris commu-
nit, nis dispositione requiruntur. Quis-
pos- nam autem verè dicendus sit incorri-
& gibilis, in hoc licet diversi diversa sen-
ita. tiant, placet tamen mihi, tanquam SS.
in. Canonibus & Regulis S. P. Bened. alio-
Re- rumque ordinum institutorum con-
no. formior.

1. Qui culpas graves non veretur, ad-
mittere & tamen pœnas ferre recusat.

2. De cujus emendatione & cor-
rectione non est aliqua probabilis
spes, propter obstinationem seu inve-
teratam mali consuetudinem, vel de-
licti atrocitatem, vel alias circumstan-
tias.

L 7

3. Qui

3. Qui ter convictus, & punitus de aliquibus gravibus delictis, etiam distinctis, numquam fuit emendatus.

4. Qui per sententiam damnatus ad pœnam gravioris culpæ, pro aliquo peccato mortali, pœnam tamen recusat adimplere.

Igitur verè incorrigibilis, hoc est de incorrigibilitate & crimine juxta superius sect. i. tradita perfecte per probationes luce meridiana clariores convictus, servatis de jure servandis, postquam per unius anni spatium fuit probatus in carcere, in jejunio & pœnitentia, si perseverat induratus, poterit ejici, verum non nisi à Generali Ordinis vel legitimo suo Superiore & Ordinario judice, de consilio ac consensu, sex Patrum ex gravioribus ejus ordinis instructo processu, & plene probatis causis expulsionis ad Sacrorum Canonum prescriptum. In quibus verbis bene notanda verba *sex*
ex

ex gravioribus Ordinibus, qui scilicet iudicent sine passionibus, solius causæ merita, vel demerita attendentes.

Debentq; tales non ab ipso Superiore, sed à Capitulo generali ut declaravit S. Congreg. idcirco eligi, ne si Superior forte contra quem proceditur, vel ex naturali complexione vel alia de causa sinistre affectus, quærat & eligat tales, qui suis passionibus protrocinentur, & eam quæ sibi placitura est, sententiam ferant. Nec minus notanda verba *instrueto processu & plene probatis causis*. Ut videant tam Superiores, quam electi sex ex gravioribus, ad quamcunq; informationem & relationem quorumcunq; ad sententiam incorrigibilitatis (ad quam infallibiliter unius anni incarcerationio & ab ordine dimissio sequetur) procedere, sed ea, quæ ad veritatis manifestationem & substantiam Judicij spectant, neces-

neces-

necessario debere observare, & deinceps quilibet sine communicatione cum alijs super transmissio sibi processu, sententiare. Idq; tali modo, ut nisi illorum sex consilium & consensus cumulative sit ibi, sententia à reliquis non consentientibus lata, sit nulla: cum Pontifex illorum sex consensum requirat, & absq; hoc odiosa (qualis hæc causa est) restringi oporteat.

Incumbit tamen juxta Constitutionem Pontificiam, Superioribus & Prælati, *de quorum manibus sanguis subditorum requiretur, cap. irrefragabili 13. de offic. Ordin.* omnem industriam & media possibile ad lucranda, & revocanda oviculam errantem adhibere, cum per sententiam incorrigibilitatis & dimissionis ab ordine, subditus quasi infalibili æternæ damnationis periculo exponatur.

Miror

Miror autem quod Antonius à Spi-
rit. sancto loco sup. cit. licet sentiat pos-
se regulares incorrigibiles, habitu spo-
liari & ab ordine ejici, nihilominus
num. 459. asserere, & existimare aude-
at, Decretum supra allegatum Urbani
VIII. in multis Religionibus non esse
usu receptum, & ubi receptum est,
observari debere, secus si non sit re-
ceptum: adeoque tales Superiores,
non teneri Religiosos ejectos fugiti-
vos, vel apostatas quærere & revoca-
re, & si redeant, non teneri illos admit-
tere. Et hæc omnia ex illo falso suppo-
sito, quasi SS. Canones, Constitutio-
nesque Apostolicæ pro vigore haben-
do dependeant ab acceptatione po-
puli, possintque sine consensu & certa
scientia summi Pontificis vim obligan-
di amittere, cujus tamen contrarium
supra fuse ex SS. Canonibus & Cano-
nistis demonstratum est.

Ad

Ad excommunicationem, & suspensionem, quod attinet, si illa injuste à Superiore fulminata est, excommunicans graves pœnas incurrit, patet ex *cap. sacro approbante x. 48. de sent. Excom.* Caveat inquit diligenter ne ad excommunicationem cujusdam absq̃ manifesta & rationabili causa procedat: causam paulò post subjungens, cum non sit inquit *levis culpa tantam infligere pœnam insoni.* Quare paulo ante, injusto Excommunicatori, non solum ingressum Ecclesiæ ad unum Mensem interdicit, sed & alijs arbitrarijs pœnis multandum jubet.

ARTI.